

BRUSSEL - Twee op de drie nieuw samengestelde gezinnen mislukken, vaak binnen de drie jaar. Vooral door een gebrek aan goeie informatie en ondersteuning, vindt Jos Willems. Hij schreef een boek over valkuilen, verwachtingen en 'schaduwzijden' maar vooral over nieuwe kansen.

Van onze redacteur

'Een stiefouder mag niet te veel ouder zijn'

• vrijdag 28 mei 2010

Jos Willems en zijn drie biologische kinderen. Katrijn Van Giel © Katrijn Van Giel

Jos Willems (78) is een vader van drie en had twee relaties waarin hij stiefvader was. 'De eerste keer ging het om een dochter, de tweede keer om een zoon.' Problematisch is zijn band met hen nooit geweest, integendeel: met alletwee schoot hij goed op. 'Het ging wel in beide gevallen om vrouwen die gescheiden waren, en ik had geen enkele rol gespeeld in die scheiding. Dat vergemakkelijkt het werk als stiefouder aanzienlijk.'

Waarom hij dan een boek wou schrijven over nieuw samengestelde gezinnen? Er zijn een paar redenen. Enkele jaren geleden las hij *Bijna familie* van Kaat Schaubroeck. 'Toen pas had ik door hoe ontzettend complex de zaken in mekaar kunnen zitten. Schaubroeck schetst een aantal gezinssituaties. Welnu, soms moest ik haar uitleg vier keer lezen voor ik echt begreep hoe het in mekaar zat.'

De interesse was gewekt, maar in de literatuur ter zake die hij raadpleegde, vond hij niet wat hij zocht: een gestructureerd betoog met analyses, tips, voorbeelden van *goodpractices*. Een boek ook dat de veranderende gezinsstructuren linkt aan de snel evoluerende maatschappij in haar geheel, een link die volgens hem essentieel is. Dus ging hij zelf aan de slag. Het resultaat, *Een nieuw gezin, een nieuwe kans*, werd gisteren voorgesteld in de Arteveldehogeschool in Gent. In goed 400bladzijden buigt Willems zich over onder meer 'de mythe van het kerngezin', 'de boze stiefmoeder en de goede stiefvader' en irreële verwachtingen.

Willems' boek bevat een paar opmerkelijke stellingen. 'Eigenlijk weerspiegelt een nieuw gezin veel beter onze nieuwe, multiculturele maatschappij dan een traditioneel kerngezin', zegt hij. Ze hebben volgens hem eenzelfde soort structuur, vereisen alletwee een grote flexibiliteit. 'Daarom denk ik dat een kind dat goed leert functioneren in een nieuw gezin, later ook beter kan functioneren in de wereld, in het professionele leven. Die vereisen steeds meer aanpassingsvermogen en zelfstandigheid. De tijd dat men zijn hele leven in eenzelfde bedrijf werkte, bijvoorbeeld, is voorbij. En als je toch jaren op dezelfde plek blijft, krijg je vaak verschillende taken of moet je ze op telkens andere manieren uitvoeren.'

Je zou haast denken dat hij een nieuw samengesteld gezin verkieslijk vindt boven een traditionele structuur. 'Neen, zeker niet!' Hij zegt het met klem, maar daarna lacht hij. 'Nu, persoonlijk denk ik wel dat elke vrouw of man met wie je leeft, je geest verruimt. Maar daarmee wil ik absoluut niets promoten. Ik heb alle respect voor mensen die hun hele leven samenblijven.'

Hoe dan ook, het aantal mensen dat dat doet, neemt gestaag af. Nu al is bijna een kwart van de gezinnen nieuw samengesteld, 'en het fenomeen is in volle expansie', zegt Willems. 'De traditionele opvattingen over ouder, kind en gezin zullen sowieso grondig worden dooreengeschud.'

Op de boekvoorstelling sprak ook Magda Hengst, van de Stichting Stiefgezinnen Nederland. Ze is moeder van twee dochters en zit nu negen jaar in een nieuw samengesteld gezin. Haar partner heeft drie dochters. Hengst, in het dagelijks leven docente aan een hogeschool, zorgde vijf jaar voor haar zieke, eerste echtgenoot, tot zijn dood. Een van haar meisjes kampte met anorexia nervosa. 'Maar de moeilijkste rol die ik ooit kreeg, is die van stiefmoeder', bekent Hengst. Ze maakte de vergelijking met lesgeven. Haar vader, destijds ook een docent, had een eigen bureau, zijn leerlingen zaten altijd op dezelfde stoel, hij bepaalde volledig welke informatie ze verwierven.' Zijn rol was dus heel duidelijk. 'Door de flexibilisering van de werkvloer heb ik *geen* eigen bureau, mijn studenten hebben *geen* eigen plek. Veel van mijn communicatie met hen verloopt via het internet. Door dat internet bepalen ze ook voor een groot stuk zelf welke informatie ze verwerven. We worden steeds meer coaches. Studenten en docenten zijn allebei - letterlijk- zoekende. Sommigen voelen zich totaal verloren. Anderen gaan aan territoriumbewaking doen.'

Dat alles geldt volgens Hengst ook voor ouders en (stief)kinderen in nieuw samengestelde gezinnen. Ze moeten hun eigen plek vinden. Hengst, en met haar ook Jos Willems, is alvast van mening 'dat je best niet te veel ouder bent als je een goeie stiefouder wil zijn'. Omdat de begrippen 'moeder' en 'vader' zo zwaar beladen zijn, zoveel verwachtingen oproepen, voor alle betrokkenen.

'Veel stiefmoeders hebben aanvankelijk het gevoel dat ze de rol van moeder op zich moeten nemen', zegt Hengst. 'Dat houden ze gemiddeld 1,5 tot twee jaar vol. De droomfase, zeg maar, waarin de stiefmoeder enorm hard werkt en de vader in een heerlijke, rustige positie zit. Maar dan beseft ze dat ze zichzelf een beetje kwijtgeraakt is, ook wel de fase van het wakker liggen genoemd. En daarna komt de nachtmerrie, waarin de onduidelijkheid heerst en waarin vaak zware conflicten ontstaan.' En waarin heel veel nieuwe gezinnen dus weer uit elkaar vallen.

'Een goeie bemiddelaar zijn', dat is volgens Willems de beste ambitie. In zijn boek beschrijft hij tien valkuilen die hier roet in het eten kunnen gooien, van de 'irreële verwachtingen' waarover Hengst het heeft tot schijnbaar onoplosbare conflicten tussen de ex-partners.

Willems hamerde nog op de taak van het onderwijs in de thematiek. De Gentse Arteveldehogeschool ontwikkelde een tijd geleden de [websitewww.nieuwegezinsvormen.be](http://www.nieuwegezinsvormen.be), voor kinderen in basisscholen. Een geweldig initiatief, vindt Willems, maar er is veel meer nodig. Veel leerkrachten zijn volgens hem onvoldoende voorbereid op de nieuwe gezinsvormen. 'De meerderheid predikt nog het enig zaligmakende kerngezin', schrijft hij.

www.plusouder.be

www.nieuwegezinsvormen.be

'Een nieuw gezin, een nieuwe kans' is verschenen bij Witsand Uitgevers Jan

Desloover